

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno Christi 1143. Usque Ad Annum 1176

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1762

VD18 90118014

§. 47. Literæ Joannis Saresberiensis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66377)

Sæcul. XII.
A.C. 1160.

§. XLVII.

Litteræ Joannis Saresberiensis.

*ap. Joan.
Saresb.*

ep. 44.

Multo major rebus in Anglia gestis lux affunditur ex Epistolis Joannis Saresberiensis, tempore Schismatis scriptis, qui tunc Clericus Domesticus, & ab Epistolis Theobaldo Archiepiscopo Cantuariensi erat. Is ergo Præsul, seu magis ejus nomine Joannes, Regi Angliæ scripsit in hunc modum: *Ecclesia Romana schisma multos delectat, qui res novas amant, indeque crescit improborum audacia. Ex nostris enim Ecclesiis alii Alexandrum, alii Victorem adire cupiunt. Nos quidem, uter causæ æquitate vincat, nescimus, illos qui unum alterumve ex levitate animi recipiunt, cohibere non valemus, nec credimus nobis licere ex duobus alterum in regno tuo, te inconsulto, legitimum Papam agnoscere, quamdiu Ecclesiæ judicium suspenditur. Quid ergo nobis faciendum est, nobis, inquam, qui mandatis tuis obsequentiores quam alii sumus, & Ecclesiæ Romanæ magis obstricti, cum eam præstitutis annis invisere juramento edito teneamur? Nempe illa ætate adhucdum seria putabatur promissio, quam Episcopi præstant, velle se post singula triennia vel quinquennia, pro distantia locorum, Romam proficisci,*

cisci, quæ verba hodie tanquam stilus Sæcul. XII.
Curia retinentur. A.C. 1160.

Tum Archiepiscopus prosequitur:

Porro noxium nobis sine dubio foret, si illi qui minus honoris quam nos ab Ecclesia Romana acceperunt, in colendo Papa, quem tota Ecclesia agnoscet, nobis promptiores extiterint. Circa hæc omnia, o Rex, consilium auxiliumque tuum petimus & expectamus. In hac Epistola Theobaldus Archiepiscopus sibi, ætate & morbis ingravescentibus, breve vivendi spatium superesse confitetur.

Henricus Rex tunc ex Anglia aberat, quod Archiepiscopus in altera Epistola diserte dicit, scilicet in Normannia, ubi residere solebat. In secunda vero Epistola Archiepiscopus dicit: *Rem certam comperimus, Ecclesiam Gallicanam, rejecto Octaviano, Alexandrum recepisse. Et quantum humana ratione perspicere possumus, meliorem partem elegit; quippe omnium testimonio Alexander æmulum fama probitatis, prudentiæ, doctrinæ, & eloquentiæ superat. Cuncti, qui ex Italia adveniunt, testantur, potio- rem esse ipsius causam; & quamvis nec ab uno alterove vel nuncios vel literas acceperimus, scimus tamen omnes Anglos propensiore in Alexandrum animo esse, si tuus accedat consensus. Porro ad nos relatum est, quod Imperator te in Octaviani*

viani

Sæcul. XII. A.C. 1160. *viani partes pertrahere conetur. Absit,*
o Rex, ut in tanto Ecclesiæ discrimine aliud facias, quam quod Deo placitum est. Absit, ut totius Regni tui Ecclesiam subjicias homini, qui non electus, non a Deo vocatus, sed solius Imperatoris favore munus Sacram Sedem invasisse passim dicitur. Nam tota prope Ecclesia Romana Alexandrum reveretur. Ex Annalium vero lectione accepimus, casu schismatis existente, illos semper vicisse, quos Ecclesia Gallicana recepit. Nostrorum temporum exempla habemus in Innocentio contra Petrum, in Callisto contra Burdinum, in Urbano contra Guibertum, in Paschale contra tres Antipapas, & in pluribus aliis, quibus Patrum nostrorum ætate vivere contigit. Tibi vero, magne Rex, in negotio tam delicato sine consilio Virorum Ecclesiasticorum in regno tuo nihil tentandum est.

ep. 59.

Postquam, quæ Papiæ acta fuerant, in Angliam delata sunt, Joannes Saresberiensis cuidam Doctore Anglo, amico suo, cui nomen Rudolphus de Serre, tunc Remis existenti, de Schismate rescripsit in hunc modum: Summopere timemus, ne Imperator Germanicæ Principem nostrum suis artibus decipiat. Verumtamen, ut mihi videtur, Conciliabulum Papiense non modo virum prudentem ad assensum movere non potest, sed magis electio-

electionem Alexandri ex ipsorum Adversariorum testimoniis confirmat. Ut enim illud silentio prætereamus, quod in Ecclesiam Romanam, solius Dei iudicio reservatam, pronunciare sententiam ausi sint, aliosque defectus, qui nullum fuisse Iudicium probant, quæcunque Papiæ actitata comperimus, contra æquitatem, Leges, & Canones peccant. Damnati fuere absentes, non discussa causa, quæ in alio loco & ab aliis pertractanda fuisset. At, dices, vocati contumaciter abfuerunt. Qui hoc objiciunt, vel privilegium Ecclesiæ Romanæ ignorant, vel dissimulant. Quis Ecclesiam universalem Iudicio unius Ecclesiæ privatæ submitit? Quis Germanos ceterarum Gentium Iudices constituit? Quis hominibus brutis, non ratione ductis, sed impetu abstractis auctoritatem tribuit, omnibus Christianis caput & Pastorem obtrudendi? Verum enimvero non latent me Imperatoris consilia, nam Romæ versabar, sub Eugenio Pontifice, cum Princeps iste, missa sub initia Regni sui Legatione, quid in sinu gereret, prodidit. Pollicitabatur, se Imperii Romani potentiam restauraturum esse, & facili negotio terrarum orbem Romæ subiecturum, si modo Papa auxilium non denegaret, & quoscunque hostes, qui Cæsari arma inferre præsumerent, excommunicationis fulmine con-

Sæcul. XII.
A. C. 1160.

Conciliabulum
Ticinense.

Hist. Eccles. Tom. XVII.

Bb tere-

Sæcul. XII.
A. C. 1160.

*tereret. Tunc vero Papam invenit ab
hujusmodi pravitate alienum; hinc modo
alium creare voluit, quem sibi penitus
haberet obnoxium (*).*

*Omnia Judicia oportet esse libera,
præsertim autem Ecclesiastica. Verum
Papiæ cuncta vel vi vel fraudibus acta.
Judices, terribili exercitu cincti, & mi-
nis perterriti, sententiam præcipitarunt.
Dicunt, se demonstrasse, quod Electio Vi-
etoris tempore prior sit, & Constitu-
tionibus Canonice magis consentanea.
Quomodo autem demonstrarunt? Deca-
nus S. Petri, & duo Canonici, nomine
totius Capituli, ac Rectores Clerici Ro-
mani, id jurejurando affirmarunt. Id
etiam*

(*) Si vera sunt, quæ refert Joannes Saresberiensis de Friderici Ænobarbi consiliis, non inepte adeo argumentatus est hic Imperator, & quidem ex Principio illa ætate a multis recepto. Nam si Principem excommunicatum subditi a vinculo obedientiæ soluti deseruissent, & hujusmodi Regno Imperator arma intulisset, facili brachio, Potestate Ecclesiastica & Cæsarea conspirante, maximam orbis terrarum partem si non Ecclesiæ saltem sibi subicere potuisset.

Ceterum, si omnia quæ Saresberiensis de Privilegio Ecclesiæ Romanæ in hoc paragrapho dicit conferantur, id solum affirmare videretur, quod tempore Schismatis causa Pontificis dubit non ab Ecclesia unius Regni, sed ab universali discuti & definiri debeat.

etiam Romæ Præfectus & alii cives sponte juraturi erant, sed tantum Ecclesiastici ad jurandum admissi sunt, eo quod negotium ab ipsis pertractatum fuisset. Sed quis tam cæcus, ut ineptum figmentum non perspiciat? Nemo nescit, minimam esse istorum Rectorum, præsertim in electione Pontificis, auctoritatem, quam tantopere crepant. Nemo credet, ut ut istud jactent, suffragium ipsorum fuisse requisitum. Demus vero, ipsos in exordio jurgiorum fuisse præsentem, an etiam Rolandum per duodecim dierum spatium usque ad consecrationem ejus secuti sunt? An eum Capitulum S. Petri vidit? An Romæ Præfectus, exul, cui Romam intrare non licet, ceterique cives, in ditiones Regis Siciliae, & locum, in quo ordinatus est, pedem intulerunt? Ergo juramentum ab eis non fuisse exactum dicitur, quia nempe jurare noluerunt, ne conscientiam suam læderent, & prostituerent famam.

Ceterum, ubi est nunc ille maximus sanioris partis Cardinalium numerus? an forte corrupti sunt pecunia, quam Senatores se accepisse confessi sunt, ut ad promovendum Octavianum juramento se obstringerent, quamque populus ad reparandas murorum ruinas destinaverat? de tanto numero nullus nisi tres Cardinales supersunt, digni qui Germanorum

Sæcul. XII. *judicio in eorum castris subjiciantur.*
 A.C. 1160. *At Guilielmus Papiensis, S. Petri ad vincula Cardinalis, omnia sciebat; cur hunc non interrogarunt? scilicet pro Victoris causa non fuisset locutus. Ipse vero de industria tacebat in tanto tumultu, ubi omnia cæco impetu fieri conspiciebat, non ignarus, quæcunque agerentur, libertati Ecclesiæ nocere non posse. Verumtamen si electio Victoris usque adeo canonica fuit, cur ceteri Episcopi Cardinales, exceptis his tribus, Ordinationi ipsius non interfuerunt? Quid vero Episcopos Hetrurici, ad hanc Ordinationem vocatos, prohibere potuit, ne venirent, nisi sacrilegii horror? Miror, quod cuncti pauperem Alexandrum sequantur, & exilium cum eo sustinere, quam Adversarii fortunam adorare & cum eo regnare malint. Omnes Cardinalium Ordines, tota Curia Romana, Alexandro adhaerent, sententiam Concilii Papiensis non pertimescunt, quin ipsi Imperatori, ejusdem Idolo, ejusque Cultoribus omnibus Anathema dixerunt.*

Sup. n. 42. Sed jam pauca dicam de hujus Concilii subscriptionibus, in quibus Episcoporum loco Comites visuntur, & in fronte Episcopi tales ponuntur, quorum vel nulla fuit vel rejecta electio. Rainaldus, Cancellarius Imperatoris, se Archiepiscopum Coloniensem dixit, etsi constet, ejus electionem

Joannes Saresberienfis.

tionem ab Hadriano Papa fuisse damnatam, nec intelligo, cur a Victore suo consecrari differat, nisi quod forte eum proxime ruiturum timeat. Guido Comes de Blandrata nomine Archiepiscopi Ravennatis subscripsit, etsi ejus filius, bonus juvenis, cujus vero electio abrogata est, Archiepiscopus haberi nequeat. Quis risum teneat? Conventus Papiensis ludocomico quam Concilio Ecclesiastico similior est. Quid referam magnum numerum, etsi confictum, Regnorum & provinciarum conscriptarum, ut rudibus fucus fieret? Hac vero ex parte beati sumus, magis Imperatorem puduisse illicita petere, quam ipsius adultores ea concedere.

Hæc, mea quidem opinione, ad persuadendum sufficient, ut Archiepiscopus Remensis Alexandrum Papam recipiat, ea saltem conditione, ut, si e re esse videatur, consensum suum promulgare differat. Neutiquam enim dubito, quin Antipapam abjecturus sit. In rebus maximi momenti nihil temere agendum. Cum Episcopi Ticinensis & Placentinus ultra omnem modum ad amplectendum Octaviani partes sollicitarentur, nec unus nec alter cessit, quia Deum timent. Nihilominus ambos urgere Imperator non desinit, idque Deus permittit, ut eorum exemplum remotioribus constantiam suggerat.

B b 3

rat.

Sæcul. XII.
A. C. 1160.

Sup. n. 29.

Sæcul. XII. *rat.* Et infra: *Quamvis Archiepiscopus Cantuariensis, quod non nescis, haud leviter ægrotet, eum tamen hujus negotii necessitas ad iter suscipiendum compulit, ut Conventui Episcoporum & Clericorum totius Regni intersit, Regique, qui ipsum de hac causa consuluit, respondeat. Episcopus Wintoniensis, & Dunelmensis transituri ad castra Octaviani dicuntur, si tuto liceret, contra vero Archiepiscopus Eboracensis & noster ævario præfectus Alexandrum omnibus viribus defendunt, quem etiam pars hominum major & honestior tuetur. Hucusque Joannes Saresberiensis.*

§. XLVIII.

Alexander in Francia & Anglia Papa recipitur.

Jo. Saresb. ep. 64. Philippus Abbas Eleemosynæ, Ordinis Cisterciensis in Diocesi Carnutensis, cujus superius memini, egregiam operam contulit, ut Alexander Papa in Francia & Anglia reciperetur. Cum singularis virtus magnam Viro conciliaffet auctoritatem, Papa, data Epistola, hortatus fuerat, ut causam suam sedulo curaret. Cui Philippus respondit in hæc verba: *Epistolam tuam Regi Angliæ obtuli, quam comis & lætus accepit; postquam nobiscum & suis deliberavit, te*
Papam